

הרתעה - או הגנה?

מאת אנדרו וילסון

הבריטים שמים את הדגש ב"הרתעה"; האמריקנים — ב"הגנה". משתתכל בה מקרוב יותר — הרי לדעת המדיניות הבריטית הודעה ברבים על האפשרות כי יארך משך המלחמה ה"מקובלת", אם תרחש — פרושה ערעור האמון בהרתעה של המערב, ועידוד למעשה-הרפתקה סוביטי. משתמע מכאן, שגישה בריטית זו אינה מוציאה מכלל-חשבון נכונות להתקרב במקצת אל מה שרוצים האמריקנים — אבל בחשאי.

ברם, אבן-הנגף היא מצבן הצבאי של כמה וכמה ממדינות-נאט"ו באירופה, שכוחותיהן לא יצלחו לניהול מערכה "מקובלת" ממושכת. לפחות, עד לעת האחרונה, היתה הדוגמה הבולטת לכך גרמניה-המערבית, שמגרעותיה נראו בעליל בתרגיל "פול-אקס" (Fall Exercise) 62 של נאט"ו, בסתו אשתקד. מאז נאחזה ארה"ב בכל הזדמנות כדי להכחיש את הדעה כי הצבא המערב-גרמני אינו מסוגל להלחם אלא במשך שלושה ימים בלבד.

הבריטים, לעומת זאת, תכננו באמת לקראת האפשרות של מלחמה לא-גרעינית בת 30 יום. יש להם ארגון מפותח-היטב, בתחומי ה"אי-פרא-סטרוקטורה", האספקה והקשר, ולכל כלי-תותח ב"ארמית-הריין הבריטית" (BAOR) תחמושת די-הצורך לירות במשך 30 יום, ו"ביד רחבה".

עד כה נמתחה בעיקר ביקורת על "ארמית-הריין הבריטית" בשל התורות-הטקטיות המיושנות שלה, שהשתתו במידה רבה על כלי-זין גרעיניים, אשר יעזרו להחזיק בקו-חזית רחב-ממדים. אך מגרעת זו מתקנת עכשיו, בדבבד עם פריסתן-מחדש של יחידות ועוצבות אל עמדות יותר קרובות לגבולה של גרמניה-המזרחית — כחלק מן ה"אסטרטגיה הקדומנית" של המפקד-העליון החדש לכוחות-נאט"ו באירופה, הגנרל למניצר.

על-פי הקו החדש, לאורו הלכו האמריקנים בשנתיים האחרונות, ילמדו-מחדש הכוחות הבריטיים את הטקטיקה של לחימה בסיוע "מקובל" (להבדיל מ"גרעיני"), הניתן על-ידי שריון, ארטילריה ופצצות חומר-נפץ-מרסק. כן יוסיפו לקחת בחשבון גם כלי-זין גרעיניים — אבל רק כחלק מאותו מכלול נרחב של סוגי-נשק, אשר יתכן כי יופעלו במלחמה.

התמורה נובעת בחלקה ממחקרים ומ"משחקי-מלחמה", שנערכו בשנים האחרונות — ואשר העלו כי השימוש בכלי-נשק גרעיניים טקטיים (שמספרם עכשיו כ-50,000 באירופה-המערבית בלבד) עלול לגרום לאבדן השליטה על המשך-ההתפתחות מידי המפקדים בשדה-המלחמה. שהיה לשממה עקב נפץ-הדף וקרינה רדיו-אקטיבית.

שיקול אחר היה — האבידות בקרב האזרחים. בעיה זו נזקקה לעין ב"משחק-מלחמה" שנערך לא-מכבר — ובו "השתמשו" שלושה קור-פוסים של נאט"ו בכלי-זין גרעיניים נגד מטרות צבאיות בלבד, בשטח בן כ-25 אלף ק"מ מרובעים, בו אין ערים גדולות וכרכים. ב"מערכה" (סוף בעמ' 46)

שאלות אקטואליות של "מלחמות אפשריות" באירופה מוצגות בר-שימה (ממקור בריטי) המוגשת להלן. בין השאר נראה מתוכה כי מדי-פעם חלות תמורות בהערכת מצבם וכוחם הממשי של צבאות-נאט"ו השונים; והכונה בכך לא רק לחולשות מסוימות שנתגלו בצבא המערב-גרמני — כי אם גם לנימה יותר אופטימית הנקוטת לגבי הצבא הבריטי, לאחר שעוד לפני כחצי-שנה התאוננה "ארמית-הריין" קשות על התישנות הארטילריה-הבינונית שלה ועל חוסר-יכולתה לעמוד בהתמודדות עם צבא בעל חימוש ארטילרי חדיש. אך אף מעבר לתנודות אלו נשקפת מתוך הרשימה תמונה מציאותית ומאלפת של נקודות-ראות מבצעיות, כיום, בענין מסיבותיה ומהלכה של התלקחות אפשרית.

הכחשות מהכחשות שונות שהשמיעה וושינגטון לא הבהירו עד-תום מה בעצם נתרשש בשיחות שניהלו שר-ההגנה הבריטי, פיטר הורניק-רופט, ושר-ההגנה האמריקני, רוברט מקנמרה, בלונדון בחודש מאי. שני עתונים חשובים בארה"ב, "ניו-יורק טיימס" ו"וושינגטון פוסט", סיפרו לאחרונה כי מר מקנמרה נאות לנתר על התפיסה האמריקנית בענין ניהול מלחמה "מקובלת", בת 90 יום, כנגד התקפה סוביטית באירופה כ-יתבוא; וכי לדברי אותן ידיעות, פרוש הדבר ויתור גם על תפיסת-יסוד דומה, של מלחמה "מקובלת" בת 90 יום, לגבי נאט"ו (תפיסה שלא נשמרה אלא להלכה בלבד), לטובת התפיסה הבריטית, המביאה בחשבון מלחמה לא-גרעינית בת 30 יום בלבד.

ההכחשה האמריקנית, שיצאה מאת מקנמרה עצמו, היתה חד-משמעית. אך כשנתבקש משרד-ההגנה הבריטי להרחיב את הדיבור בנדון — השיב דוברו כי בריטניה וארה"ב, "נתקרבו יותר זו לזו במדיניות האסטרטגית" כתוצאה מפגישת מקנמרה-הורניקרופט.

אם יש משמעות כלשהי לדברים אלה, נדמה כי מרמזים הם ששני הצדדים, "אינם מעבר לאפשרות פשרה"; ובאופן בלתי-ירשמי הוזכרו פרקי-זמן בני 45 ו-60 יום כבסיס אפשרי לשיחות בין מסות-ההגנה הבריטי והאמריקני.

מאחורי שתי תפיסות אלו — אורחות-מחשבה שונים לגבי השאלה כיצד עשויה להתפתח מלחמה באירופה. לפי נקודת-הראות האמריקנית, עשויה להתרחש מערכה-מוגבלת — דרך-משל על ברלין, או כתוצאה מזעזועים בגרמניה-המזרחית — בה יפעילו הרוסים רק כוחות "מקובלים", ולא בממדים כה גדולים שיביאו להסתכנות במל-חמה גרעינית. הבריטים סבורים כי בכל התקפה ייאהז עד-מהרה הצד החלשי-יותר בכלי-זין גרעיניים טקטיים; ואלה "יעלו בסולם", עד לשימוש בכלי-נשק גרעיניים אסטרטגיים. מכאן השוני בהדגשה:

* "אינפרא-סטרוקטורה", ביטוי שחדר בשנים האחרונות, משפת-הצבא הצרפתית, אל תוך אלו של צבאות "מערב" אחרים. מתרגמים אותו לעברית כ"תשתית" — פרושו: הבסיס הטכני המאפשר הפעלת כוחות מסוג זה או אחר (כגון — רשת תחבורה, תקשורת, מחסנים ועוד לצבא; שדות-תעופה, מכ"מ, ריכוזי דלק וכיו"ב לחיל-האוויר).